

คู่มือการปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

งานการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม)

ปีการศึกษา ๒๕๖๔

นางอารีวรรณ เรือนพิบูลย์

ตำแหน่ง ศักขานิเทศก์ชำนาญการ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

๑๕. นางอารีวรรณ เรือนพิบูลย์

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๒๕ ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) มีหน้าที่รับผิดชอบงาน ดังนี้

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม)

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- เพื่อวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษ

ขอบเขตงาน

- การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- การปฏิบัติงานนิเทศ ติดตาม วิจัย พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัย ใน ๒ ประเด็น คือ การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมาย จุดเน้นและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อผลักดันให้มีการพัฒนากระบวนการจัดทำหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำจำกัดความ

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึง การจัดการศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ เด็กพิการซ้อน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์ และสังคม หรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งเด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้ไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ ดังนั้น การศึกษาพิเศษจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มพิเศษดังกล่าว ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษได้ รวมถึงด้านกระบวนการสอน วิธีการสอน เนื้อหาวิชา(หลักสูตร) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อความสามารถ และความต้องการของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเป็นการจัดทำ หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นรากฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมไปถึงการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

การวิจัยพัฒนาหลักสูตร (Research) หมายถึง การวิจัยการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการใช้หลักสูตรตามระดับการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนได้ตามความต้องการและเต็มศักยภาพ และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. งานส่งเสริมพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม

๑.๒ ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับผู้เรียนตามประเภทและความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม

๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) สามารถบริหารจัดการ และวางแผนจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๑.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดและสถานศึกษา เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๑.๕ ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มูลนิธิและกลุ่มเครือข่ายองค์กรด้านการศึกษาพิเศษในจังหวัด

๒. งานส่งเสริมพัฒนาวิชาการการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๒.๑ ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษรวมถึง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาและการปรับหลักสูตร สถานศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๒.๒ ส่งเสริมและสนับสนุน สถานศึกษาในการดำเนินการคัดกรอง วินิจฉัยผู้เรียน การจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแผนการสอนเฉพาะ บุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษ

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุน สถานศึกษาในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือ การศึกษา) เพื่อเข้าถึงการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ทักษะการดำรงชีวิตและพื้นฐานอาชีพ สามารถพึ่งตนเองได้

๓. งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๓.๑ ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ทิศทาง แนวปฏิบัติ นโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม)

๓.๒ ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาและติดตามผล การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ และทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอน และส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๓.๓ วิจัยและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๓.๔ นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพครู และคุณภาพนักเรียน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบาย ในการบริหารจัดการหลักสูตรด้านการการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) ของเขตพื้นที่การศึกษา

๔. งานนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

๔.๑ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้มีการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องตามมาตรฐานการจัดการเรียนรวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ส่งเสริม สนับสนุน การเผยแพร่ความรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๔.๓ ประเมินผลและสรุปรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๕. งานธุรการและสารสนเทศ

๕.๑ ดำเนินงานเกี่ยวกับระบบงานสารบรรณ การจัดเก็บ ตรวจสอบหนังสือราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม) ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

๕.๒ ดำเนินงานเกี่ยวกับระบบงานทะเบียน การจัดเก็บ บันทึกรายงานข้อมูลด้านการศึกษาพิเศษ (การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม)

๖. งานประสาน ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๗. งานประสาน ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการ จังหวัดเชียงราย

๘. งานโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Smart Intensive Farming)

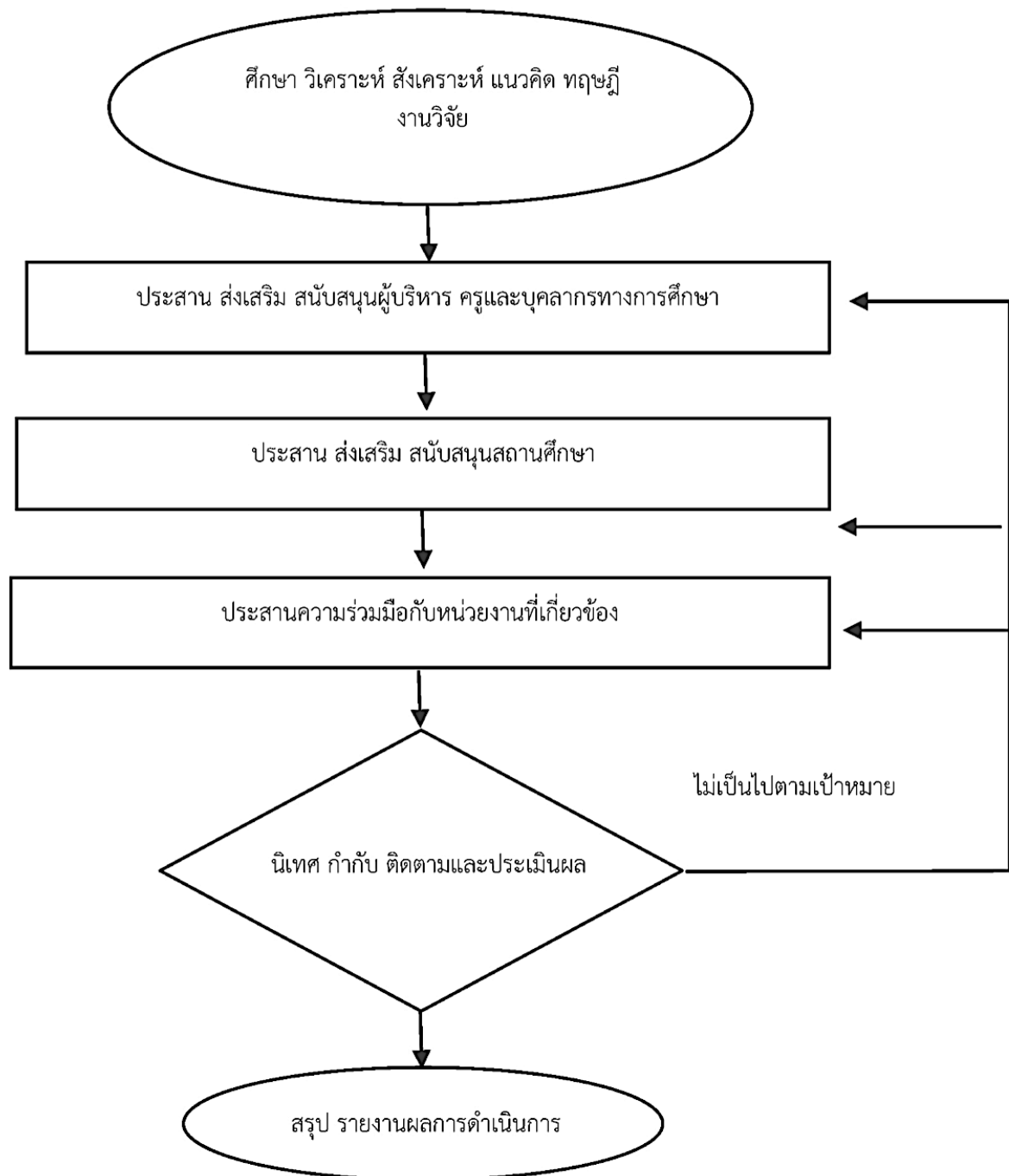
๙. งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ให้คำแนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ้านดู่และโรงเรียนอื่นในสังกัด

๑๐. งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ให้คำแนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

๑๑. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๑๑.๑ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการชมรมเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเชียงราย

Flow Chart การปฏิบัติงาน

แบบฟอร์มที่ใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดตามความเหมาะสม

เอกสาร / หลักสูตรอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อคนพิการ พุทธศักราช ๒๕๕๑
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และคำสั่ง ประกาศหรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ทุกฉบับ
- หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวทางการวัด และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวทางการตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- แนวทางในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รายละเอียด โครงสร้างส่วนประกอบมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ : ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษ		สพป.เชียงราย เขต ๑ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา		รหัสเอกสาร.....	
ตัวชี้วัดที่สำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการใช้หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ					
วัตถุประสงค์ : เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการใช้หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ					
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินงาน	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
๑.		ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งสารสนเทศของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	๑ เดือน	มีข้อมูลสารสนเทศเพียงพอสำหรับการวางแผนการนิเทศ	กลุ่มนิเทศฯ
๒.		ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	๑ วัน : โรงเรียน	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	กลุ่มนิเทศฯ
๓.		ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	๑ วัน : โรงเรียน	สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	กลุ่มนิเทศฯ
๔.		ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ	๑ วัน : โรงเรียน	มีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	กลุ่มนิเทศฯ
๕.		นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	๑ วัน : โรงเรียน	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ	กลุ่มนิเทศฯ
๖.		สรุป รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	๒ สัปดาห์	มีข้อมูลสารสนเทศผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	กลุ่มนิเทศฯ

คู่มือการปฏิบัติงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๖๔

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ